

Mot.
1988/89
Ub759-763

Motion till riksdagen

1988/89:Ub759

av Börje Hörnlund och Görel Thurdin (båda c)
Vårdlärlarlinjen vid universitetet i Umeå

I årets budgetproposition föreslås en nedskärning med sex (6) nybörjarplatser/år vid vårdlärlarlinjen, Umeå universitet.

Som motiv till minskningen av planeringsramen hänvisas till en bedömning/statistik ang vårdlärlarbehovet som SÖ gjorde 1986/87 (BP 1988/89 bil 10 s. 226-227). Denna bedömning är f.n. ej aktuell, då många förändringar har skett under de senaste åren som påverkat och kommer att påverka/öka vårdlärlarbehovet.

UHÄ föreslår i sin anslagsframställning en dimensioneringsminskning av utbildningsplatserna på vårdlärlarlinjen bå 89/90 med bibehållen budgetram. Detta för att möjliggöra en planering av en förändrad vårdlärlarutbildning inom dessa ramar. UHÄ:s förslag om en förändrad vårdlärlarutbildning skall enligt årets budgetproposition uppskjutas. Detta innebär att motivet för en dimensioneringsminskning ej är relevant. Vi anser därför att vi bör få behålla nuvarande planeringsram med 48 nybörjarplatser/år för att täcka Norrlands behov av vårdlärare. Umeå är den enda utbildningsorten för denna kategori norr om Uppsala. I högskolelagen står följande: "Utbildningen inom högskolan skall planeras med hänsyn till samhällets behov av utbildade och individernas behov och önskemål". I budgetpropositionen hänvisar man till denna paragraf och anger att detta skall vara utgångspunkten för planeringen av högskolans dimensioneringar (BP bil 10 s. 18).

Vårdlärlarutbildningens dimensionering under 1980-talet

Budgetåret 85/86 genomfördes en dimensioneringsminskning med 24 nybörjarplatser i Umeå. Nedskärningen då drabbade endast två utbildningsorter i landet (Umeå och Göteborg). En ny nedskärning skulle komma att drabba Umeå högskoleregion hårt. Geografiskt omfattar denna region till ytan drygt halva Sverige. Konsekvensen av den föreslagna nedskärningen blir att endast 42 nybörjarplatser per år erbjuds i hela detta område.

Dimensionering av utbildningsplatserna i Umeå:

Läsåret	1980/81	84 nybörjarplatser	
-"-	1982/83	72	-"-
-"-	1985/86	48	-"-
-"-	1989/90	42	-"- enl. förslag.

Enligt regeringens proposition 1987/88:176 behöver antalet personer som arbetar inom den primärkommunala äldreomsorgen fram till år 2000 öka med 40 000–70 000, och under samma period ca 10 000 personer inom långtidssjukvården, detta fränsett personalens pensionsavgångar (S 81).

Vi vill även hänvisa till Socialstyrelsen redovisar 1988:7, Personalförsörjning inom hemtjänsten. Ur denna skrift är följande citat hämtat: "I en tid då behoven av utveckling av social utbildning för hemtjänsten är så angelägen är det inte rimligt att minska dimensioneringen av vårdlärarlinjen på ett sätt som påverkar linjens inriktning mot social service". (S 86).

Arbetsmarknadssituationen för vårdlärare har enligt vår erfarenhet förbättrats det senaste året och f.n. råder efterfrågan på vårdlärare med olika specialiteter. Detta kan bl.a. vara en konsekvens av det minskade antalet utexaminerade vårdlärare efter 1984. Antalet sökande har ökat markant under det senaste året, och f.n. finns ca 7–8 sökande till varje utbildningsplats.

Ett genomförande av följande föreslagna/pågående förändringar kommer också att medföra ett ökat behov av vårdlärare:

- I enlighet med förslag till "översyn av den gymnasiala yrkesutbildningen" (ÖGY) pågår f.n. en försöksverksamhet (som startade bå 1988/89) med en förlängd utbildning till tre år för bl.a. vårdlinje och social servicelinje. I årets budgetproposition föreslås en utökning av försöksverksamheten från 6 000 utbildningsplatser till 10 000 (BP s. 12).
- Diverse specialkurser inom vårdområdet erbjuds i komvux regi (ÖGY).
- En försöksverksamhet med en förlängd sjuksköterskeutbildning till 120 poäng (som startade bå 1988/89) föreslås i årets budgetproposition bli permanent och att planeringsramen utökas med 450 utbildningsplatser (BP bil. 10 s. 210).
- Ett beslut om påbyggnadsutbildning med 40 poäng i resp. karaktärsämnen på vårdhögskola med start bå 1989/90 har tagits (BP bil. 10 s. 211).
- Ökad fortbildning av personal inom vård och omsorg. Exempelvis bör enligt HS 90 undersköterskeutbildning vara baskompetens.
- Vid Umeå universitet finns en professur i omvårdnadsforskning, vars institution befinner sig i ett expansivt uppbyggnadsskede. Många av omvårdnadsinstitutionens doktorander är vårdlärare. Man kan anta att vårdlärare fortsättningsvis kommer att söka sig till forskarutbildning i ökad utsträckning.

En nedskärning med åtföljande medelsindragning baserad på per capita-kostnad innebär för en liten institution ett ekonomiskt avbräck, som äventyrar de basresurser som garanterar utbildningens kvalitet. Ett minskat studerandetal medför visserligen minskade kostnader för praktikperioderna, men f.ö. finns ej utrymme i en snäv budget för andra "besparingar". Undervisningen måste bedrivas i samma utsträckning som tidigare, oavsett om det finns 21 eller 24 studerande i en klass.

Hemställan

Mot. 1988/89

Ub759

Mot bakgrund av ovanstående hemställer vi

att riksdagen avslår regeringens förslag om dimensioneringsminskning av vårdlärlarlinjen vid Umeå universitet och därmed också åtföljande förslag om ekonomisk nedskärning.

Stockholm den 23 januari 1989

Börje Hörnlund (c)

Görel Thurdin (c)